

Volfgang Herndorf

ČIK

Prevela s nemačkog
Mirjana V. Popović

Laguna

Naslov originala

Wolfgang Herrndorf
Tschick

Copyright ©2010 by Rowohlt-Berlin Verlag GmbH,
Berlin

Copyright ©of the translation: S. Fischer Foundation by
order of TRADUKI

Translation copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Objavlivanje ove knjige podržala je književna mreža TRADUKI, koju čine Savezno ministarstvo za evropske i međunarodne poslove Austrije, Ministarstvo inostranih poslova Nemačke, švajcarska fondacija za kulturu „Pro Helvecija“, „KulturKontakt Austrija“, Geteov institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Fondacija „S. Fišer“.

traduki

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mojim prijateljima

Down Wiener: I was fighting back.

Mrs. Wiener: Who ever told you to fight back?

Todd Solondz, Welcome to the Dollhouse

1.

Prvo što se oseća jeste miris krvi i kafe. Aparat za kafu stoji s druge strane stola, a krv je u mojim cipelama. Da budem iskren, u njima nije samo krv. Kada je stariji policajac rekao „četrnaest“, upišao sam se u gaće. Sve vreme sam zgrčen visio na onoj stolici bez naslona, nisam mrdnuo. Vrtelo mi se u glavi. Pokušavao sam da izgledam onako kako sam mislio da Čik verovatno izgleda kada mu neko kaže „četrnaest“, a onda sam se od straha upišao u gaće. Junak Majk Klingenberg. Pritom uopšte ne shvatam čemu sada ovo uzbuđenje. Pa sve vreme je bilo jasno da će se ovako završiti. Čik se sigurno nije upišao u gaće.

Kuda se Čik uopšte denuo? Na auto-putu sam ga video kada je na jednoj nozi odšepao u žbunje, ali cenim da su i njega uhvatili. S jednom nogom ne može se stići daleko. Ne mogu naravno da pitam policajce. Ako ga nisu videli, onda je, logično, bolje uopšte ga ne pominjati. Možda ga nisu ni videli, a od mene garantovano neće saznati. Mogu da me stave na muke. Premda mislim da nemačka policija

ne sme nikoga da muči. To smeju samo oni na televiziji i u Turskoj.

Ali sedeti u stanici saobraćajne policije zapišan i krvav i odgovarati na pitanja o roditeljima baš i nije neka fora. Možda bi mi mučenje čak i prijalo, tada bih bar imao razlog za uzbuđenje.

Čik je rekao da je najbolje držati jezik za zubima. I ja mislim isto. Sada, kada je ionako sve svejedno. A meni je sve svejedno. Pa dobro, skoro sve. Prema Tatjani Ćosić, na primer, uopšte nisam ravnodušan. Premda već prilično dugo nisam mislio na nju. Sada, međutim, dok sedim na ovoj hoklici – slušajući kako spolja dopire buka vozila što tutnje auto-putem i posmatrajući starijeg policajaca kako već pet minuta stoji tamo pozadi kraj aparata za kafu, sipa vodu, pa je potom proliva, pritiska prekidač, pa odozdo studira uređaj, a svaka budala može da vidi da utikač produžnog gajtana nije utaknut – opet moram da mislim na Tatjanu. Istini za volju, uopšte ne bih bio ovde da nema Tatjane. Iako ona zapravo nema nikakve veze sa svim ovim. Nije vam jasno šta pričam? Da, žao mi je. Kasnije ću pokušati da objasnim. Tatjana se uopšte ne pojavljuje u priči. Najlepša devojka na svetu se u njoj ne pojavljuje. Celim putem sam zamišljao da može da nas vidi: kako izvirujemo iz polja kukuruza, kako kao poslednji kreteni stojimo na deponiji sa gomilom creva u rukama... Uvek sam zamišljao da Tatjana stoji iza nas i vidi ono što mi gledamo i raduje se kao mi. Ali sada sam srećan što sam to samo zamišljao.

Policajac vadi zeleni papirni ubrus iz aparata za papirne ubruse i pruža mi ga. Kog ću đavola sa tim? Da obrišem pod? On dodirnu nos s dva prsta gledajući me. Aaaa, to.

Treba da istresem nos. Uradim to, a on mi se prijateljski nasmeši. Od mučenja izgleda neće biti ništa. Gde sada da denem ubrus? Osvrćem se i pogledom tražim po podu. U celoj stanici je pod prekriven sivim linoleumom, istim kao hodnici do naše sale za fizičko. A slično i miriše. Pišačka, znoj i linoleum. Pred očima mi je Volko, naš profesor fizičkog, atletski građeni sedamdesetogodišnjak, kako u trenerci, gipkog hoda ide niz hodnik: „Hajd’mo, momci! Hop, hop!“ Čujem lepljivi zvuk njegovih koraka, udaljeni kikut iz ženske svlačionice i vidim kako okreće pogled u tom pravcu. Pored toga vidim visoke prozore, klupe, karike okačene na plafonu, na kojima niko nikada nije vežbao. Vidim kako Natalija, Lena i Kimberli ulaze kroz bočna vrata u salu. Za njima Tatjana u zelenoj trenerci. Vidim njihov nejasni odraz na podu sale, svetlucave pantalone, kakve sada nose sve devojke, i gornje delove trenerke. U poslednje vreme polovina njih radi fizičko u debelim vunenim džemperima, a bar tri uvek imaju lekarsko opravdanje. Osmi* razred gimnazije *Hagecijus* u Berlinu.

„Mislio sam da ima petnaest?“, reko, a policajac odmahuje glavom.

„Neee, četrnaest. Četrnaest. Horste, šta je sa tom kafom?“

„Pokvario se aparat“, odgovara Horst.

Hoću da razgovaram sa svojim advokatom.

Verovatno bi sada trebalo da kažem tu rečenicu. To je prava rečenica u pravom trenutku, svima nam je to poznato s televizije. Ali lako je reći: hoću da razgovaram

* Zapravo 8. razred osnovne škole kod nas, jer Nemci kreću u gimnaziju posle 4. razreda osnovne škole. (Prim. prev.)

sa svojim advokatom. Verovatno bi crkli od smeha. Problem je u tome što nemam pojma šta znači ta rečenica. Ako kažem da hoću da razgovaram sa svojim advokatom, a oni me pitaju: „*S kim hoćeš da razgovaraš? Sa tvojim advokatom?*“ – šta da im odgovorim na to? U životu još nisam video advokata, a ne znam ni šta bih s njim. Čak ne znam da li je advokat isto što i pravni zastupnik. Ili državni tužilac. Pretpostavljam da je to nešto slično kao sudija, samo što je na mojoj strani i zna nešto više od mene o zakonima. Ali u ovoj prostoriji o zakonima praktično svako ima više pojma od mene. Pre svega, svaki policajac. Njih bih, naravno, mogao da pitam. Kada bih pitao ovog mlađeg da li mi sada treba neki advokat, kladim se da bi se okrenuo ka svom kolegi i pozvao ga: „Hej, Horste! Horšti! Dođi česak ’vamo! Naš junak ovde bi hteo da zna da li mu je potreban advokat! Gle, molim te. Okrvavi ceo pod, upiša se u gaće za medalju – i hoće da razgovara sa *svojim advokatom!*“ Ha-ha-ha. Naravno da bi crkli od smeha. Mislim da sam dovoljno zaglibio, pa ne moram da se dodatno blamiram. Šta je bilo, bilo je. To je dosta. Tu ne može da pomogne ni advokat. Samo ludak može pokušati da porekne *da jesmo* napravili sranje. Šta da kažem? Da sam celu nedelju ležao kod kuće kraj bazena, pitajte kućnu pomoćnicu? Da su svinjske polutke padale sa neba kao kiša? Sad stvarno ne mogu da uradim bogzna šta. Nemam veliki izbor, osim što mogu da se molim Bogu i userem se u gaće.

Mlađi policajac, koji zapravo izgleda sasvim simpatično, odmahuje glavom i ponavlja: „Petnaest, kako da ne. Četrnaest. Sa četrnaest si krivično odgovoran.“

Sada bi verovatno trebalo da osećam krivicu, kajanje i slično, ali iskreno rečeno ne osećam ništa. Samo mi se strašno vrti u glavi. Češem se po listu. Ali tamo, gde mi je doskora bio list, sada nema više ničeg. Na ruku mi se lepi trag ljubičaste sluzi. To nije *moja* krv, rekao sam maločas kada su me pitali. Po putu je bilo dovoljno tuđe sluzi o kojoj je trebalo da se pobrinu, a ja sam stvarno mislio da to nije moja krv. No ako to nije moja krv, šta bi od mog lista, pitam se?

Podižem nogavicu i zavirujem pod nju. Onda mi ostaje tačno jedan sekund da se iščuđavam. Kada bih to video u nekom filmu, sigurno bi mi pozlilo, pomislio sam. I sada mi je stvarno pripala muka u ovoj stanici saobraćajne policije na auto-putu, što je nekako umirujuće. Vidim kako mi se približava sopstveni odraz na linoleumu i onda puca nešto – i ja padam u nesvest.

2.

Lekar je otvarao i zatvarao usta kao som. Prođe nekoliko sekundi dok ne izađoše reči. Lekar urla. Što pa sad urla ovaj lekar? Dere se na jednu sitnu ženu. Tada se umeša jedan uniformisani lik, u plavoj uniformi. Policajac koga još ne poznajem. Opominje lekara. Otkuda uopšte znam da je lekar? Ima beli mantil. Mogao bi, dakle, da bude i pekar. Ali u džepu mantila nosi metalnu bateriju i one sluške. Šta će pekaru sluške? Da oslušne kajzerice? Sigurno je lekar. A taj lekar sada pokazuje na moju glavu i urla. Pipam ispod pokrivača tražeći svoje noge. Gole su. Pod prstima više ne deluju upišano ili krvavo. Gde sam ja ovo?

Ležim na leđima. Iznad mene je sve žuto. Okrećem pogled u stranu: veliki, mračni prozori. Na drugoj strani je velika plastična zavesa. Rekao bih da je bolnica. To bi se onda složilo sa mojom idejom da je on lekar. I jasno, ona sitna žena takođe nosi mantil i blokčić. A koja bolnica, možda „Šarite“? Ne, nemam pojma. Pa ja nisam u Berlinu.

Pomislih da pitam, ali niko ne obraća pažnju na mene. Policajcu se ne sviđa što se lekar dere na njega, pa mu on uzvraća istom merom, ali onda lekar još glasnije urla – i onda se, što je zanimljivo, primećuje ko ovde ima glavnu reč. To je, naime, nedvosmisleno lekar, a ne policajac. A ja sam tako iscrpljen i nekako zadovoljan i umoran, kao da sam iznutra ispunjen srećom, i bez ijedne reči ponovo tonem u san. Kako se kasnije ispostavilo, sreća se zove valijum. Daje se velikim injekcijama.

Kada sam se ponovo probudio, oko mene je sve bilo svetlo. Sunce sija kroz velike prozore. Neko me grebe po tabanima. Aha, opet lekar, ovoga puta drugi, i bolničarka je ponovo sa njim. Nema policajaca. Ali nije baš prijatno kada lekar ovako struže po mojim nogama. Ma zašto to radi?

„Probudio se“, primećuje bolničarka ne baš mnogo pametno.

„Aaa, aha.“ Lekar me osmotri. „Kako si?“

Hoću nešto da odgovorim, ali mi iz usta izlazi samo:

„Pfff.“

„Kako si? Znaš li kako se zoveš?“

„Pfff-eee?“

Kakvo mu je to pitanje? Je l' misle da sam odlepio? Gledam tako u lekara, gleda on mene, a onda se nagne preko mene i zaslepi me svetlom džepne baterijske lampe. Šta je ovo, saslušanje? Da li treba da priznam svoje ime ili šta? Je li je ovo bolnica za mučenje? Pa i ako jeste, može li bar na kratko da prestane da mi povlači kapke nagore ili da se bar pravi kao da ga zanima moj odgovor? Ja, međutim, uopšte ne odgovaram. Dok, naime, razmišljam da li da kažem Majk Klingenberg ili naprosto samo Majk ili

Klinge* ili Atila, Bič Božji – to moj otac uvek kaže kada je pod stresom nakon što se celog dana naslušao groznih vesti, pa onda popije dva jegera i odgovara na telefon sa Atila, Bič Božji – i dok tako razmišljam da li uopšte nešto da kažem ili u krajnjoj liniji u ovoj situaciji sebe treba da poštedim toga, lekar već priča nešto o „četiri ovog“ i „tri onog“, a ja opet tonem u san.

* Nadimak od Majkovog prezimena Klingenberg, a znači i oštrica (Prim. prev.)

3.

Čovek može svašta da kaže za bolnicu, samo ne to da tamo nije lepo. Uvek strašno volim da idem u bolnicu. Ne radiš ništa po ceo dan, a onda dolaze bolničarke. Sve odreda su skroz mlade i superljubazne. A uz to nose one tanke bele mantile, koji su po mom mišljenju fantastični, jer se odmah vidi kakvo donje rublje nose. Inače, ni sam ne znam zašto mislim da je to sjajno. Naime, kada bih video nekoga da ide ulicom s takvim mantilom, mislio bih da je to kretenski. Ali u bolnici je to super. Bar ja tako mislim. To je malo kao u filmovima o mafiji, gde gangsteri uvek ćutke gledaju nekog jedan trenutak dok ne progovore. „Hej!“ Zatim sledi minut ćutanja. „Gledaj me u oči!“ Pa pet minuta tišine. U stvarnom životu je to malo blesavo. Ali ako si mafijaš, onda nije...

Moja omiljena bolničarka je iz Libana i zove se Hana. Hana ima kratku crnu kosu i nosi *normalno* donje rublje. I to je sjajno: normalno donje rublje. Ono drugo izgleda uvek pomalo otužno. Kod većine. Ako nemaš stas Megan Foks, onda to može izgledati prilično očajno. Ne znam.

Možda je perverzno, ali ložim se na *normalno donje rublje*. Hana zapravo tek uči za bolničarku, dakle, ide u školu ili nešto tako, a kada ulazi u moju sobu, uvek najpre virne glavom i kucne s dva prsta o dovratak, što je po mom mišljenju veoma, veoma učtivo, i pritom svakog dana izmisli novi nadimak za mene. Prvo me je zvala Majk, onda Majki, pa Majkipajki, kada sam već pomislio da je baš strava. Ali tu nije bio kraj. Potom me je zvala Mihael Šumaher, Atila, Bič Božji, te svinjokoljac, a naposletku čak i *bolesni zeka*. Samo zbog toga bih ostao još godinu dana u ovoj bolnici.

Hana mi menja zavoj svakog dana. To me prilično boli, a i nju, vidi joj se na licu.

„Glavno je da uživaš u tome“, uvek kaže kada završi, a ja svaki put dodam da ću se kasnije verovatno oženiti njome ili tako nešto. Ali ona, nažalost, već ima dečka. Ponekad dođe onako, bez razloga, pa sedne na moj krevet, jer me inače praktično niko ne posećuje, i onda vodimo stvarno dobar razgovor. Pravi razgovor odraslih. Sa ženama kao što je Hana, uvek je nenormalno lakše razgovarati nego sa mojim vršnjakinjama. Ako neko može da mi objasni zašto je to tako, neka mi se slobodno javi, jer ja to sebi ne umem da objasnim.

4.

Lekar nije toliko zabavan. „Ma, to je samo komad mesa“, kaže on. „Mišić“, dodaje, „ništa strašno, zarašće. Možda će ostati malo udubljenje ili ožiljak“, objašnjava, „izgledaće seksi“, što ponavlja svakog dana. Iz dana u dan proverava, gleda zavoj i priča svaki put jedno te isto – da će ostati ožiljak i da to nije ništa strašno, ali da će kasnije izgledati kao da sam bio u ratu.

„Kao da si bio na ratištu, mladiću, žene to vole“, reče, što je verovatno trebalo da zvuči dubokoumno, ali taj duboki smisao mi nekako izmiče. Potom mi namigne, a ja mu obično uzvratim namigivanjem, iako baš i ne razumem. Čovek mi je na kraju krajeva pomogao, pa što ne bih i ja njemu.

Kasnije nam razgovori idu više od ruke, pre svega zato što su ozbiljniji. U stvari, samo jedan razgovor. Kada sam bio ponovo u stanju da makar hramljem, pozove me on tako u svoju sobu, u kojoj iznimno stoji pisaći sto, a ne neki medicinski uređaj, i tako sedimo kao šefovi firme

koji upravo smišljaju neki naredni mutni posao. Na stolu leži plastični ljudski torzo iz koga se mogu vaditi organi. Debelo crevo liči na mozak, a sa želuca se ljušti boja.

„Moram da razgovaram sa tobom“, kaže lekar, što je logično najgluplji mogući početak razgovora. Potom čekam da počne, ali to, nažalost, ide uz ovakve uvode, prvo kaže da mora da razgovara sa mnom, a onda za početak ne kaže ništa. Lekar se upilji u mene, zatim obara pogled i otvara zeleni karton. Odnosno, ne rasklapa ga kao knjigu, već kao što bi, kako ja to zamišljam, skalpelom otvarao trbušni zid nekog pacijenta. Veoma oprezno, krajnje komplikovano, veoma ozbiljno. Čovek je hirurg. Čestitam. Ono što sledi daleko je manje zanimljivo. U suštini, želi samo da sazna odakle mi rana na glavi, sprema desno. Takođe, gde sam zaradio ostale rane – za auto-put je, kao što je rekao, već čuo, u redu – ali ranu na glavi sam zadobio padom sa stolice, u policijskoj stanici na auto-putu.

Lekar skupi ruke pred sobom spojivši samo vrhove prstiju. Da, tako će pisati i u izveštaju: pao sa stolice. U policijskoj stanici. On klima glavom. Da. I ja klimam glavom.

„Ovde smo sami“, kaže posle nekog vremena.

„Jasno mi je“, odgovaram kao poslednja budala i namignem najpre lekaru, a onda za svaki slučaj i plastičnom torzu.

„Ovde možeš da pričaš o svemu. Ja sam tvoj lekar i to u ovom slučaju znači da sam obavezan da čuvam lekarsku tajnu.“

„Da, dobro“, izustih. Još pre nekoliko dana mi je nago-vestio nešto slično, ali sam to tek sada shvatio. Čovek ima obavezu da čuva tajnu i sada očekuje da mu ja ispričam nešto što ne bi mogao da priča dalje.

Ali šta? Koliko je zaista kul kada se čovek od straha upiše u gaće?

„Nije reč samo o načinu postupanja. Ovde je povređena obaveza provere. Nisu smeli da uzmu tvoju priču zdravo za gotovo, razumeš li? Trebalo je da se svojim očima uvere, a pre svega da odmah pozovu lekara. Znaš li koliko je situacija bila kritična? A ti kažeš da si *pao* sa stolice?“

„Da.“

„Tako ovde piše. Mi lekari smo, međutim, nepoverljivi ljudi. Po mom mišljenju, hteli su da izvuku nešto iz tebe. Kao tvoj lekar ...“

Da, u redu. Gospode bože. Obaveza čuvanja tajne. To je jasno. Ali šta sada hoće da sazna? Kako se pada sa stolice? Dole u stranu i onda tras? On najpre dugo odmahuje glavom, a onda načini neupadljiv pokret rukom – i tek tada mi postade jasno šta želi da kaže. Za ime boga, slabo kapiram. Uvek se izblamiram. Što ne kaže jasno šta hoće?

„Nee, nee!“, vičem i mašem rukama u vazduhu kao da se branim od ogromnog roja mušica.

„Sve je bilo korektno! Sedeo sam na stolici i zavrnuo nogavicu, a onda sam video ranu, pa mi se zavrtelo u glavi i – tras. Bez *spoljnog uzroka*.“ Super izraz. Čuo sam ga u TV-emisiji *Mesto zločina*.

„Siguran si?“

„Potpuno. Da. A policajci su bili skroz ljubazni. Čak sam dobio vodu i maramicu. Samo mi se zavrtelo u glavi, pa sam se skljkao u stranu.“ Ustajem pred pisaćim stolom i s velikim glumačkim darom se dva puta malo zaljuljam udesno.

„Dobro“, polako izusti lekar.

Zatim naškraba nešto na papir.

„Samo sam to hteo da znam. Ipak je neodgovorno. Gubitak krvi... stvarno je trebalo... ne izgleda tako.“

On sklopi zeleni karton, pa se zatim dugo zagleda u mene.

„I, ne znam, a možda me se i ne tiče, ali bi me to sada ipak zanimalo. Ne moraš da odgovoriš ako ne želiš. Ali šta ste tamo uopšte tražili? I kuda ste se zaputili?“

„Nemam pojma.“

„Kao što sam rekao, nisi dužan da mi to kažeš. Pitam samo iz radoznalosti.“

„Rekao bih vam. Ali ako vam kažem, nećete mi verovati. Bar tako mislim.“

„Sve ću ti verovati.“ On se smeši prijateljski. Drugarski.

„Glupo je.“

„Šta je uopšte glupo?“

„Pa to je... dobro... Zapravo smo krenuli u Vlašku.* Eto vidite, i vi mislite da je glupo.“

„Ne mislim da je glupo, samo ne razumem. Kuda?“

„U Vlašku.“

„A gde je to?“ On me zainteresovano posmatra, a ja osećam da mi krv navire u obraze. Odustajemo od daljeg razgovora o tome.

Na kraju pružamo jedan drugom ruku kao odrasli ljudi, a ja sam iz nekog razloga srećan što njegovu obavezu čuvanja tajne nisam morao da dovedem u preveliko iskušenje.

* Igra reči, znači i vukojebina. (Prim. prev.)